

Totalavkastningstabell

Rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning

Svensk Försäkring hette tidigare Försäkringsförbundet. När denna rekommendation togs fram 2006 skrevs den på Försäkringsförbundets dokumentmall. Nu används istället Svensk Försäkrings dokumentmall. Innehållet i rekommendationen har dock inte förändrats sedan 2006.

Totalavkastningstabell

Förord

Bakgrund

Kapitalavkastningstabellen (KAT) skapades genom ett branschgemensamt initiativ i början av 90-talet och blev genom Finansinspektionens hänvisning till tabellen i föreskrifter, ett obligatoriskt inslag i livförsäkringsbolagens årsredovisningar. Under hösten 2004 konstaterades att tabellen behövde moderniseras. Ett projekt startades i Försäkringsförbundets¹ regi. Projektet är nu slutfört och en modifierad rekommendation för att presentera kapitalavkastning finns framtaget. Modellen kallas Totalavkastningstabell.

Tillämpningsområde och målsättning

Totalavkastningstabellen är främst avsedd att visa livförsäkringsbolagens *totala* avkastning på kapital. Fondförsäkringsportföljer är av naturliga skäl undantagna, för sakförsäkringsbolag föreslås en frivillig tillämpning. Den tänkte läsaren är en aktieägare och/eller försäkringstagare intresserad av att utläsa vad hela det placerade kapitalet avkastat under året. Genom bättre transparens av kapitalavkastningen och ökad fokus på den totala avkastningen, är Försäkringsförbundets förhoppning att den nya totalavkastningstabellen kan bidra till ytterligare stärkt förtroende för försäkringsbranschen.

Internationella standarders

Totalavkastningstabellen har anpassats till de internationella redovisningsföreskrifterna IFRS. Beräkningsmetodik och uppställningsform har utgått från GIPS (Global Investment Performance Standard). Bolag som idag eller i framtiden väljer GIPS-certifierad kapitalförvaltning, kan bygga vidare på det material som tas fram för totalavkastningstabellen. Modellen tar hänsyn till gällande svensk praxis inom kapitalförvaltning, vilket bland annat innebär att tabellen baseras på den ordinarie grunddata som för de allra flesta bolag hämtas direkt ur bolagens förssystem.

Placeringsriktlinjer

Totalavkastningstabellen är, precis som IFRS, principbaserad – inte detaljreglerad. Bolagets externa finansiella rapportering ska, enligt IFRS 7, baseras på den interna rapporteringen för styrning och uppföljning. Den viktigaste utgångspunkten när tabellen ska tas fram, är därför bolagets egna placeringsriktlinjer. Tabellen delas in i de portföljgrupper som bolaget slagit fast i sina placeringsriktlinjer. Jämförbarhet bolag emellan finner man på sista raden, totalavkastning. Tabellens indelning i

¹ Svensk Försäkring hette tidigare Försäkringsförbundet.

portföljgrupper kan ses som en specifikation av totalavkastningen för det bolag som är aktuellt för analys.

Avstämning mot redovisningen

Praxis för mätning av kapitalavkastning kan skilja sig från motsvarande poster i redovisningen. För att underlätta för läsaren ska en avvikelserrapportering upprättas. Skillnader mellan övrig finansiell rapportering och totalavkastningstabellen specificeras och kommenteras.

Ikraftträdande

Rekommendationen antogs av Försäkringsförbundets styrelse den 2 oktober 2006 och träder i kraft den 1 januari 2007. Rekommendationen tillämpas på räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2007 eller senare.

Rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning

Definitioner till använda begrepp återfinns i slutet på detta dokument.

Totalavkastningstabell

1. En totalavkastningstabell ska upprättas för juridisk person och ingå i årsredovisningens förvaltningsberättelse för försäkringsbolag som är skyldiga att informera försäkringstagare och dem som erbjuds att teckna försäkring, eller andra ersättningsberättigade på grund av tjänstepensionsförsäkringar, om det huvudsakliga innehållet i bolagets placeringsriktlinjer. (Se Försäkringsrörelselagen 7 kap, 10g§). En totalavkastningstabell bör ingå i förvaltningsberättelsen för övriga försäkringsbolag.
2. En totalavkastningstabell ska upprättas för samtliga tillgångar som omfattas av placeringsriktlinjer. Om en avtalsenlig rätt till andel i ett överskott är knuten till en delmängd av dessa tillgångar, ska bolaget även upprätta totalavkastningstabeller för var och en av delmängderna. Tabellerna ska baseras på den information som rapporteras internt till ledande befattningshavare.

Riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning

3. Utifrån bolagets särskilda omständigheter ska bolaget fastställa riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning, så att den blir rättvisande, konsistent och jämförbar över tiden. Riktlinjerna ska vidare ange hur en totalavkastningstabell ska uppdelas i portföljgrupper. Meningsfullt sammansatta portföljgrupper är en förutsättning för rättvisande rapportering av totalavkastning och för jämförbarhet mellan bolag. Uppdelningen av tabellen i portföljgrupper ska baseras på, men kan vara mindre detaljerad än, den uppdelning som tillämpas internt som underlag för rapportering till ledande befattningshavare.
4. Uppdelningen av tabellen i portföljgrupper ska minst vara så detaljerad, att den motsvarar informationen om det huvudsakliga innehållet i placeringsriktlinjerna som lämnas till försäkringstagare och dem som erbjuds att teckna försäkring eller andra ersättningsberättigade på grund av tjänstepensionsförsäkringar.
5. Upplysning ska lämnas i förvaltningsberättelsen eller noterna om det huvudsakliga innehållet i bolagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning för räkenskapsåret, inklusive förändringar från föregående räkenskapsår i det huvudsakliga innehållet och skälen för förändringarna. Om bolaget även rapporterar andra avkastningsmått, t.ex. direktavkastning och värdeförändring för fastigheter, ska även de omfattas av dessa riktlinjer.

6. En totalavkastningstabell ska rapportera årlig totalavkastning i procent för minst de senaste fem åren, både för portföljgrupper och för summa tillgångar. I tabellen ska procent rapporteras med en decimal.
7. En totalavkastningstabell ska rapportera värdet på ingående och utgående tillgångar samt totalavkastning för räkenskapsåret, både för portföljgrupper och för summa tillgångar. Ett företag ska förklara hur dessa belopp sammanställts, genom avstämning av ingående och utgående tillgångar mot de finansiella rapporterna för var och en av portföljgrupperna samt av totalavkastning för summa tillgångar. Avstämningen ska vara så utförlig att användare kan förstå hur beloppen sammanställts.
8. Avstämning enligt punkt 7 ska lämnas i förvaltningsberättelsen eller noterna, alternativt genom korsvis hänvisning i förvaltningsberättelsen till annan av styrelsen samtidigt avlämnad rapport. Väsentliga justeringsposter ska kommenteras t.ex. avseende finansiella instrument till marknadsvärde enligt jämförelseindex, se punkt 19, uppskattad marknadshyra för rörelsefastigheter, se punkt 32, eller innehav i dotterföretag till verkligt värde, se punkt 36.

Indata

9. Portföljer ska värderas till marknadsvärde som indata till totalavkastningstabellen, med undantag för de fall IFRS inte tillåter värdering till verkligt värde. För rörelsefastigheter gäller särskilda regler, se punkt 31, liksom för Private Equity innehav, se punkt 33, och för innehav i dotterföretag, joint ventures och intresseföretag, se punkt 36. Beträffande byte av redovisningsprincip, ändringar i uppskattningar samt fel hänvisas till IFRS.
10. Bolagets riktlinjer ska ange frekvens för värdering av portföljer. Portföljer bör omvärderas den affärsdag det sker stora externa kassaflöden. Portföljer med noterade finansiella instrument ska åtminstone värderas månatligen.
11. Bolagets riktlinjer ska ange frekvens för värdering av portföljgrupper. Portföljgrupper bör omvärderas sista affärsdagen varje månad. Värdering ska åtminstone ske årligen per bokslutsdagen eller per räkenskapsårets sista affärsdag.
12. För räkenskapsinformation finns särskilda arkiveringsregler. För att säkerställa att tillräckliga revisionsspår bevaras för övrig indata till totalavkastningstabellen, ska riktlinjer finnas även för arkivering av dem.

Beräkningsmetodik

13. All avkastning ska beräknas efter avdrag för direkta transaktionskostnader. Om de verkliga direkta transaktionskostnaderna inte kan identifieras och brytas ut ur en kombinerad avgift ska avkastningen reduceras med hela den kombinerade avgiften eller den del av avgiften som inkluderar direkta transaktionskostnader. Det är inte tillåtet att basera rapporteringen på uppskattade transaktionskostnader.
14. Bolagets riktlinjer ska ange metod och frekvens för tidsviktning av externa kassaflöden. För portföljer med noterade finansiella instrument ska en metod användas som åtminstone approximerar daglig tidsviktning av externa kassaflöden. Om daglig tidsviktning sker av externa kassaflöden för noterade finansiella instrument, bör Dietz metod användas.
15. Periodisk avkastning ska länkas genom geometrisk metod.
16. Bolagets riktlinjer ska ange metod och frekvens för beräkning av avkastning för portföljgrupper och för tabellen totalt. Den ska beräknas genom vägt aritmetiskt medelvärde av portföljers avkastning, där vikterna bestäms av ingående balanser eller av en metod som avspeglar både ingående balanser och externa kassaflöden.
17. Avkastning av portföljgrupper och tabellen totalt bör beräknas genom månatlig viktning. Avkastning av portföljgrupper och tabellen totalt ska åtminstone beräknas genom kvartalsvis viktning.

Internt rapporterade portföljgrupper

18. Bolagets riktlinjer ska ge detaljerade definitioner av portföljgrupper som underlag för rapportering till ledande befattningshavare, så kallade internt rapporterade portföljgrupper.
19. Om finansiella instrument kan ingå i en internt rapporterad portföljgrupp, ska bolagets riktlinjer ange hur marknadsvärdet enligt punkt 9 ska bestämmas för dem. Marknadsvärdet för finansiella instrument får bestämmas antingen enligt reglerna för verkligt värde eller på ett sätt som är likvärdigt med ett jämförelseindex för den internt rapporterade portföljgruppen, förutsatt att detta jämförelseindex rapporteras till ledande befattningshavare. Ett index kan även vara en kombination av index.
20. Bolagets riktlinjer ska ange hur valutakontrakt ska behandlas vid definition av internt rapporterade portföljgrupper och ska vara förenliga med bolagets policy för riskhantering. Den passiva valutaförvaltningen kan exempelvis ingå i den portföljgrupp som valutasäkringen avser.

21. Övriga derivat ska ingå i samma internt rapporterade portföljgrupp som de underliggande tillgångar och skulder derivatinstrumenten avser att säkra.
22. Bolagets riktlinjer ska ange hur kassa/likvida medel ska behandlas vid definition av internt rapporterade portföljgrupper och ska vara förenliga med bolagets cash management policy. Kassa/likvida medel kan exempelvis ingå i den portföljgrupp kassaflödet avser, alternativt i räntebärande medel.
23. Bolagets riktlinjer ska ange hur ej avslutade affärer ska behandlas vid definition av internt rapporterade portföljgrupper och bör överensstämma med hur likvida medel ska behandlas.
24. Bolagets riktlinjer ska ange hur upplåning ska behandlas vid definition av internt rapporterade portföljgrupper. Riktlinjerna ska vara förenliga med bolagets placeringsriktlinjer. Upplåning avseende t.ex. fastigheter kan exempelvis ingå i portföljgruppen fastigheter.
25. Bolagets riktlinjer ska ange hur konvertibler och andra värdepapper som är hybridinstrument ska behandlas vid definition av internt rapporterade portföljgrupper.
26. Nya portföljer ska hänföras till internt rapporterade portföljgrupper på ett konsekvent sätt.
27. Portföljer med ändrad placeringsinriktning ska hänföras till internt rapporterade portföljgrupper på ett konsekvent sätt. Portföljens historik ska hänföras till lämplig intern portföljgrupp.
28. Portföljer med olika värderings- och beräkningsmetoder får ingå i en och samma internt rapporterad portföljgrupp.

Särskilda regler för fastigheter

29. För förvaltningsfastigheter utgörs marknadsvärdet av verkligt värde. Förvaltningsfastigheter bör värderas kvartalsvis. Förvaltningsfastigheter ska åtminstone värderas årligen.
30. Bolagets riktlinjer ska ange metod för beräkning av avkastning för portföljer med fastigheter. Månatlig tidsviktning bör ske av externa kassaflöden. Kassaflöden ska åtminstone tidsviktas kvartalsvis.
31. Rörelsefastigheter ska värderas till redovisat värde. Bolagets riktlinjer ska ange metod för beräkning av avkastning för rörelsefastigheter.
32. Om en rörelsefastighet värderas enligt omvärderingsmetoden, får ett driftsnetto för fastigheten medtas i totalavkastningstabellen. I detta driftsnetto får

en uppskattad marknadshyra inräknas. Marknadshyra utgörs av det verkliga värdet av att nyttja fastigheten under perioden. Marknadshyra fastställs i förskott. Marknadshyra bör fastställas årligen. Marknadshyra ska fastställas åtminstone vart tredje år. Marknadshyra ska fastställas av en oberoende värderingsman som även fastställer fastighetens verkliga värde till grund för redovisningen. Därvid ska samma principer och samma marknadsbaserade uppgifter användas. Marknadshyra ska periodiseras och inräknas linjärt i driftsnettot.

Särskilda regler för Private Equity

33. För Private Equity innehav utgörs marknadsvärdet av verkligt värde. Private Equity innehav bör värderas kvartalsvis. Private Equity innehav ska åtminstone värderas årligen.
34. Bolagets riktlinjer ska ange metod för beräkning av avkastning för portföljer med Private Equity. Daglig tidsviktning bör ske av externa kassaflöden. Kassaflöden ska åtminstone tidsviktas månatligen.
35. Om avkastning även rapporteras som Internal Rate of Return, ska den beräknas med dagliga eller månatliga kassaflöden.

Särskilda regler för dotterföretag, joint ventures och intresseföretag

36. Innehav i dotterföretag, joint ventures eller intresseföretag får värderas till redovisat värde. Värdering av sådant innehav får även ske till verkligt värde, förutsatt IFRS tillåter värdering till verkligt värde och att bolaget i sina finansiella rapporter lämnar notupplysning om verkligt värde samt de övriga upplysningar som därvid krävs enligt IFRS.
37. Innehav i dotterföretag, joint ventures eller intresseföretag, som uteslutande äger och förvaltar bolagets indirekt ägda tillgångar, exempelvis fastigheter, ska hänföras till portföljgrupper enligt samma princip som motsvarande direktägda tillgångar. Övriga innehav i dotterföretag, joint ventures eller intresseföretag utgör en egen portföljgrupp i tabellen.

Särskilda regler för interna transaktioner

38. Om marknadshyra för rörelsefastigheter, se punkt 32, och transaktioner mellan bolaget och dotterföretag, joint ventures eller intresseföretag sammantaget påverkat rapporterad totalavkastningsprocent för summa tillgångar, ska upplysning lämnas om denna effekt. Hänvisning ska göras till upplysningar om dessa transaktioner i de finansiella rapporterna.

Marknadsrisk per portföljgrupp

39. En redogörelse bör lämnas om den marknadsrisk som tillgångarna i respektive portföljgrupp är exponerad för på bokslutsdagen. Om sådan information lämnas, men exponeringen på bokslutsdagen inte är representativ för exponeringen under räkenskapsåret, skall ytterligare information lämnas som är representativ.

Övergångsbestämmelser

40. Denna rekommendation tillämpas första gången vid upprättande av årsredovisning för räkenskapsåret 2007, med jämförande totalavkastning (%) för 2006. Även för 2006 krävs att kommenterad avstämning mot de finansiella rapporterna av värdet på ingående och utgående tillgångar samt totalavkastning lämnas enligt punkt 7 och 8.
41. Bolaget bör tillämpa denna rekommendation och dess riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning retroaktivt för åren 2005, 2004 och 2003. För tidigare perioder är retroaktiv tillämpning tillåten. Bestämmelserna i IFRS om byte och retroaktiv tillämpning av redovisningsprinciper ska tillämpas.
42. Retroaktiv tillämpning förutsätter att kommenterad avstämning mot de finansiella rapporterna av värdet på ingående och utgående tillgångar samt totalavkastning lämnas enligt punkt 7 och 8 för var och en av perioderna.
43. Om retroaktiv tillämpning är praktiskt ogenomförbar för en eller flera tidigare perioder ska upplysning lämnas om skälen därtill.

Definitioner

För begrepp i rekommendationen, som inte definieras nedan, hänvisas till tillämpliga normer, främst IFRS.

Aritmetiskt medelvärde: Medelvärdet beräknas genom att summera ett antal observerade värden och dividera med antalet observationer.

Dietz metod: Metod för beräkning av avkastning under en period.

TWR (Geometric Linked Daily Dietz)

$$TWR_{0,T} = \prod_{t=1}^T \left(\frac{MV_t - (1-w) \cdot C_t}{MV_{t-1} - w \cdot C_t} \right) - 1$$

där:

$t-1 = 0$ = Första dagen i mätperioden.

T = Sista dagen i mätperioden.

MV = Marknadsvärde en viss dag.

C = Kassaflödet en viss dag.

w = konstant som beskriver när i snitt värdepapper köps och säljs under dagen.

Följande alternativ finns: 1 = början av dagen, 0.5 = mitt på dagen och 0 = slutet på dagen. När $w = 1$ blir denna formel samma sak som vanliga TWR.

TWR beräknas inte för $t=0$ utan först fr.o.m. $t=1$.

Driftsnetto (för fastigheter): Driftsnettot utgörs av hyresintäkter minus fastighetens drift- och underhållskostnader, fastighetsskatt och tomträttsavgäld.

(Definition enligt SFI)

Förvaltningsfastigheter: Förvaltningsfastigheter är fastigheter (mark eller en byggnad – eller del av en byggnad – eller båda) som innehas (av ägaren eller av leasetagare om leasingavtalet klassificeras som ett finansiellt leasingavtal) i syfte att generera hyresinkomster eller värdestegring eller en kombination av dessa.

(Definition enligt IAS 40.)

Finansiella instrument: Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag. (Definition enligt IAS 32.)

Finansiella rapporter: Fullständiga finansiella rapporter utgörs av en balansräkning, en resultaträkning, en redogörelse för förändringar i eget kapital, en kassaflödesanalys och noter. (Definition enligt IAS 1.)

Internal Rate of Return: Avkastningsmättet anger den implicita årsränta (effektivränta) som, vid diskontering av alla kassaflöden hänförliga till en investering, från den första investeringstidpunkten (inception), gör nuvärdet av alla inflöden lika med nuvärdet av alla utflöden plus värdet vid periodslutet av kvarvarande innehav.

Kombinerad avgift (bundle fee): En avgift som kombinerar många avgifter till en avgift. Kombinerade avgifter kan inkludera olika kombinationer av förvaltningskostnader, transaktionskostnader, depåkostnader och övriga administrativa avgifter.

Ledande befattningshavare: Nyckelpersoner i ledande ställning är de personer som har befogenhet och ansvar för planering, ledning och styrning av företagets verksamhet, direkt eller indirekt, däribland företagets styrelseledamöter (såväl sådana som är anställda i företaget som andra). (Definition enligt IAS 24)

Marknadsrisk (för finansiella instrument): Risken att verkligt värde eller framtida kassaflöde från ett finansiellt instrument kommer att variera på grund av förändringar i marknadspriser. Marknadsrisk omfattar tre typer av risk: valutarisk, ränterisk och andra prisrisker. (Definition enligt IFRS 7)

Marknadsvärde (för värdepapper): Det aktuella, noterade pris för vilket placerare köper eller säljer värdepapper vid en given tidpunkt. (Definition enligt GIPS)

Portfölj: En portfölj är en individuellt förvaltd grupp av tillgångar. En portfölj kan även vara en delportfölj. Portföljgrupp: En portföljgrupp skapas genom sammanläggning av portföljer. En portföljgrupp definieras utifrån likartade investeringsuppdrag, mål eller strategier och med beaktande av bl.a. koncentration av risk. Vid rapportering i totalavkastningstabellen kan en mindre detaljerad uppdelning i portföljgrupper tillämpas, än som tillämpas vid intern rapportering till ledande befattningshavare (s.k. internt rapporterade portföljgrupper).

Rörelsefastigheter: Rörelsefastigheter är fastigheter som innehas (av ägaren eller av en leasetagare om leasingavtalet klassificeras som ett finansiellt leasingavtal) för produktion och tillhandahållande av varor eller tjänster, lagring eller för administrativa ändamål. (Definition enligt IAS 40 och IAS 16)

Transaktionskostnader avseende finansiella instrument: Transaktionskostnader är tillkommande kostnader som är direkt hänförliga till förvärvet, emissionen eller avyttringen av en finansiell tillgång eller en finansiell skuld. En tillkommande kostnad är en som inte skulle ha uppkommit om företaget inte hade förvärvat, emitterat eller avyttrat ett finansiellt instrument. Transaktionskostnader omfattar arvoden, avgifter och provisioner till ombud (inkl. anställda som agerar som försäljningsombud), mäklare, rådgivare, myndigheter och börser samt omsättningsskatter och avgifter. (Definition enligt IAS 39) Avkastning bör beräknas

efter icke-restituerbar skatt på utdelning, ränta och kapitalvinster.

Transaktionskostnader avseende fastigheter: Transaktionskostnader som är direkt hänförliga till ett inköp är exempelvis kostnader för juridiska tjänster, stämpelskatter och andra transaktionskostnader. Eventuella intäkter kvittas mot de kostnader som uppkommer vid transaktionen i fråga. Exempelvis redovisas vinster och förluster vid avyttring av anläggningstillgångar, inklusive placeringar och rörelsetillgångar, genom att från erhållna intäkter dra av tillgångarnas redovisade värden och därtill hänförliga försäljningskostnader. (Definition enligt IAS 40 och IAS 1.)

Verkligt värde: Verkligt värde är det belopp till vilken en tillgång skulle överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. (Definition enligt IAS 32 och IAS 39.) Standarder för värdering till verkligt värde ges av IFRS: för finansiella instrument se IAS 39, för förvaltningsfastigheter se IAS 40, för innehav i dotterföretag, joint ventures och intresseföretag se IAS 27. För rörelsefastigheter anger IAS 16 två alternativa redovisningsprinciper, anskaffningsvärdemetod och omvärderingsmetod. Om omvärderingsmetoden tillämpas ska omvärderingar göras så regelbundet att det redovisade beloppet inte väsentligt avviker från vad som skulle fastställas som verkligt värde på balansdagen.
